

Terminológia mesterszak

KRE BTK Magyar Nyelvtudományi Tanszék

Záróvizsga tételsor

(2011-től felvételt nyert hallgatók számára)

1. A terminológia elmélete (különböző iskolák és megközelítések)

- Cabré (Castellví), M. Teresa 2009. A terminológia elméletei. Leírás (deskripció), előírás (preskripció) és magyarázat (Fordította: B. Papp Eszter). *Magyar Terminológia* 1 (1), 11–42.
- Ciobanu, Georgeta 2010. A terminológia Romániában (Fordította: B. Papp Eszter). *Magyar Terminológia* 3 (2), 127–144.
- Fóris Ágota 2005. *Hat terminológia lecke*. Pécs: Lexikográfia Kiadó. <http://mek.oszk.hu/09200/09278/>
- Fóris Ágota 2010. A szaknyelv kutatás modelljei és módszerei: szociolingvisztikai megközelítés. *Magyar Nyelv* 106 (4), 424–438.
- Fóris Ágota 2012. A lexikon megközelítései. In: Alberti Gábor – Kleiber Judit – Farkas Judit (szerk.) *Vonzásban és változásban*. (A nyelvészeti Doktorandusz füzetek különkiadása) Pécs: Pécsi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola. 277–307.
- Lejcsik, Vlagyimir Mojszejevics – Selov, Szergej Dmitrijevics 2010. A terminustan múltja és jelene Oroszországban: társadalmi elvárások és irányzatok. (Fordította: Kis Ádám). *Magyar Terminológia* 3 (1), 78–84.
- Pődör Dóra 2010. Terminológia-fejlesztés Írországban. *Magyar Terminológia* 3 (2), 145–160.
- Temmermann, Rita 2000. *Towards New Ways of Terminology Description – The Sociocognitive-Approach*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

2. Terminológiai munkamódszerek (terminusok gyűjtése, ellenőrzése, rögzítése; terminológiai glosszárrium, szótár, adatbázis, tudásbázis készítése)

- Demeczky Jenő 2008. Terminológia a szoftveriparban. *Magyar Terminológia* 1 (2), 189–204.
- Fóris Ágota 2005. *Hat terminológia lecke*. (Lexikográfia és terminológia kézikönyvek 1.) Pécs: Lexikográfia Kiadó. <http://mek.oszk.hu/09200/09278/>
- Fóris Ágota – Kékesi Nikolett – Kozma László 2009. Megjegyzések a terminusok jelentésmeghatározásának módszeréhez. *Magyar Terminológia* 2 (1), 99–112.
- Gaál Péter 2010. Online szótárak a Web 2.0 platformon – A Wikiszótár és a Wiktionary. *Magyar Terminológia* 3 (2), 251–268.
- Gaál Péter 2011. Az online szótárak szerepe a magyar–magyar nyelvhasználatban. In: Hires-László Kornélia – Karmacsi Zoltán – Márku Anita (szerk.) *Nyelvi mítoszok, ideológiák, nyelvpolitika és nyelvi emberi jogok Közép-Európában elméletben és gyakorlatban. A 16. Élőnyelvi Konferencia előadásai*. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Hodinka Antal Intézete, Beregszász, 2010. szeptember 16–18. Budapest–Beregszász: Tinta Könyvkiadó. 451–456.

Lesznyák Ágnes 2010. Az európai uniós intézmények terminológiai adatbázisa: a IATE. *Magyar Terminológia* 3 (2), 161–182.

Tamás Dóra 2009. A trieszti TERMit adatbázis vizsgálata. *Magyar Terminológia* 2 (2), 213–238.

3. A terminológia alkalmazását szolgáló kommunikációs-pragmatikai (különösen szakmai nyelvhasználati, verbális és nemverbális) ismeretek

Borgulya Ágnes – Somogyvári Márta 2009. *Kommunikáció az üzleti világban*. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Hidasi Judit 2004. *Interkulturális kommunikáció*. Budapest: Scolar Kiadó.

Pléh Csaba – Síklaki István – Terestyéni Tamás (szerk.) 1997. *Nyelv, kommunikáció, cselekvés*. Budapest: Osiris Kiadó.

Síklaki István (szerk.) 2008. *Szóbeli befolyásolás I–II*. Budapest: Typotex Kiadó.

Szili Katalin 2007. Az udvariasság pragmatikája. *Magyar Nyelvőr* 131, 1–17.
<http://nyelvor.c3.hu/period/1311/131101.pdf>

Tátrai Szilárd 2004. A kontextus fogalmáról. *Magyar Nyelvőr* 128: 479–494.
<http://nyelvor.c3.hu/period/1284/128410.pdf>

Tátrai Szilárd 2011. *Bevezetés a pragmatikába*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.

4. Jelentésfelfogások. A jelentés szerepe a terminológiában. Fogalom, fogalomalkotás, denotáció, referencia. A definíció.

Kiefer Ferenc 2000/2007. *Jelentéelmélet*. Budapest: Corvina Kiadó.

Prószéky Gábor – Miháltz Márton 2008. Magyar WordNet: az első magyar lexikális szemantikai adatbázis. *Magyar Terminológia* 1 (1), 43–58.

Szende Tamás 1996. *A jelentés alapvonalai. A jelentés a kommunikációban*. Budapest: Corvinus.

Uzonyi Pál 2012. Az azonos alakú szótári címszavak és a homonímia kapcsolata. In: Pintér Tibor – Pődör Dóra – P. Márkus Katalin (szerk.) *Szavak pásztora*. Budapest: Grimm Kiadó. 86–104.

Tolcsvai Nagy Gábor 2010. *Kognitív szemantika*. Nyitra: Konstantin Filozófus Egyetem, Közép-európai Tanulmányok Kara.

5. Terminológia és nomenklatúra. Nevek rendszerezése.

Hajdú Mihály 2003. *Általános és magyar névtan. Személynevek*. Budapest: Osiris Kiadó. 17–150.

Hoffmann István 1993/2007². *Helynevek nyelvi elemzése*. Budapest: DE Magyar Nyelvtudományi Intézete, Debrecen/Tinta Könyvkiadó.

Kiefer Ferenc 2000/2007. *Jelentéelmélet*. Budapest: Corvina Kiadó. 159–166.

Langendonck, Willy Van 2007. *Theory and Typology of Proper Names*. Berlin: Mouton de Gruyter. 84–102.

J. Soltész Katalin 1979. *A tulajdonnév funkciója és jelentése*. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Tolcsvai Nagy Gábor 2008. A tulajdonnév jelentése. In: Bölcskei Andrea – N. Császi Ildikó (szerk.) *Név és valóság*. Budapest: KRE Magyar Nyelvtudományi Tanszéke. 30–41.

- Várnai Judit Szilvia 2005. *Bárhogy nevezzük... A tulajdonnév a nyelvben és a nyelvészetben.* Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Vecsey Zoltán 2007. *Név és tárgy. A tulajdonnevek szemantikájáról.* Debrecen: DE Kossuth Egyetemi Kiadó.
- Vermes Albert 2005. *Proper Names in Translation: A Relevance-theoretic Analysis.* Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó.

6. Szóalaktan, szóalkotás; terminusalkotás és -képzés, és a terminológiai rendezés szabályai

- Berrár Jolán 1974. Új szempontok és módszerek a szóképzés vizsgálatában. In: Rácz Endre – Szathmári István (szerk.) *Tanulmányok a mai magyar nyelv szófajtana és alaktana köréből.* Budapest: Tankönyvkiadó. 99–124.
- Grétsy László 1962. *A szóhasadás.* Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Keszler Borbála – Lengyel Klára 2000. A szóalkotás módjai. In: Keszler Borbála (szerk.) *Magyar grammatika.* Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. 305–345.
- Kiefer Ferenc 1998. Alaktan. In: É. Kiss Katalin – Kiefer Ferenc – Siptár Péter (szerk.) *Új magyar nyelvtan.* Budapest: Osiris Kiadó. 187–289.
- Ladányi Mária 2000. Képzett szavak jelentése: lexikális, aktuális és potenciális jelentés. In: Gecső Tamás (szerk.) *Lexikális jelentés, aktuális jelentés. Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához IV.* Budapest: Tinta Könyvkiadó. 179–184.
- H. Varga Márta 2000. Egyszerű vagy összetett képzők? *Magyar Nyelvőr* 124: 514–519.

7. Terminológia és lexikográfia, onomasziológiai és szemasziológiai megközelítés

- Atkins, S. – Rundell, M. 2008. *The Oxford Guide to Practical Lexicography.* Oxford: Oxford University Press.
- Bárczi Géza – Benkő Loránd – Berrár Jolán 1967. *A magyar nyelv története.* Budapest: Tankönyvkiadó.
- Fóris Ágota 2002. *Szótár és oktatás.* Pécs: Iskolakultúra. <http://mek.oszk.hu/01800/01890/>
- Fóris Ágota 2012a. A lexikon megközelítései. In: Alberti Gábor – Kleiber Judit – Farkas Judit (szerk.) *Vonzásban és változásban.* (A nyelvészeti Doktorandusz füzetek különkiadása) Pécs: Pécsi Tudományegyetem Nyelvtudományi Doktori Iskola. 277–307.
- Fóris Ágota 2012b. A szótár fogalma a magyar lexikográfiában. In: Pintér Tibor – Pödör Dóra – P. Márkus Katalin (szerk.) *Szavak pásztora. Írások Magay Tamás tiszteletére.* Szeged: Grimm Kiadó. 22–38.
- Hartmann, R.R.K. – James, G 1998. *Dictionary of Lexicography.* London/New York: Routledge.
- Zsemlyei János 2002. *A mai magyar nyelv szókészlete és szótárai.* Kolozsvár: Erdélyi Tankönyvtanács.

8. Nyelvpolitika, nyelvtervezés, nyelvi jogok. Terminológia-politika

- Andrássy György 1998. *Nyelvi jogok. A modern állam nyelvi jogának alapvető kérdései, különös tekintettel Európára és az európai integrációra.* Pécs: JPTE.
- Benő Attila – Péntek János (szerk.) 2011. *A Termini Magyar Nyelvi Kutatóhálózat tíz éve.* Dunaszerdahely–Kolozsvár: Gramma – Szabó T. Attila Nyelvi Intézet.

- Fóris Ágota 2011. A magyar terminológia-politika elvei, a gyakorlat és az elmélet viszonya. In: Híres-László Kornélia – Karmacs Zoltán – Márku Anita (szerk.) *Nyelvi mítoszok, ideológiák, nyelvpolitika és nyelvi emberi jogok Közép-Európában elméletben és gyakorlatban*. A 16. Élőnyelvi Konferencia előadásai. Budapest – Beregszász: Tinta Könyvkiadó – Hodinka Intézet. 421–428.
- Lanstyák István 2009. *Nyelvművelés, nyelvtervezés, nyelvmenedzselés*. Pozsony/Bratislava STIMUL. Elektronikusán elérhető: http://ht.nytud.hu/download/Lanstyak_Istvan_Nyelvalakitas.pdf
- Lanstyák István 2010. A nyelvi problémák kezelése. *Fórum Társadalomtudományi Szemle* 3, 53–76. Elektronikusán elérhető: http://epa.oszk.hu/00000/00033/00043/pdf/szemle_2010_3_053-076.pdf
- Péntek János 2005. A külső régiók esélyei az új évszázad magyar nyelvi kommunikációjában. In: Péntek János – Benő Attila (szerk.) *Nyelvi jogi környezet és nyelvhasználat*. Kolozsvár: Szabó T. Attila Nyelvi Intézet. 9–23.
- Szépe György 2001. *Nyelvpolitika: múlt és jövő*. (Iskolakultúra könyvek 7.) Pécs: Iskolakultúra.
- UNESCO irányelv 2005. *Guidelines for Terminology Policies. Formulating and implementing terminology policy in language communities*, Paris: UNESCO. <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001407/140765e.pdf>

9. Korpusznyelvészeti alkalmazások a terminológiában (szövegtörzsek, adatbázisok)

- Lüdeling, Anke – Kytö, Merja (eds.) 2008. *Corpus Linguistics An International Handbook*. Volume 1. Berlin/New York: Walter de Gruyter.
- Lüdeling, Anke – Kytö, Merja (eds.) 2008. *Corpus Linguistics An International Handbook*. Volume 2. Berlin/New York: Walter de Gruyter.
- O’Keeffe, Anne – McCarthy, Michael (eds.) 2010. *The Routledge Handbook of Corpus Linguistics*. London/New York: Routledge.
- Simon Eszter – Lendvai Piroska – Németh Géza – Olasz Gábor – Vicsi Klára 2012. *A magyar nyelv a digitális korban*. META-NET White Paper Series. Heidelberg: Springer. MetaNet, <http://www.meta-net.eu/whitepapers/e-book/hungarian.pdf>
- Biber, Douglas – Conrad, Susan – Reppen, Randi 1998. *Corpus Linguistics*. Cambridge MA: Cambridge University Press.
- McEnery, T. – Wilson, A. 1996. *Corpus Linguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Várad Tamás 2002. The Hungarian National Corpus. In: *Proceedings of the 3rd LREC Conference*. Las Palmas, Spanyolország. 385–389, <http://corpus.nytud.hu/mnsz>

10. Terminológia-menedzsment, terminográfia (terminológiai adatbázisok, fordítói adatbázisok, tudásbázisok, számítógépes ontológiák stb.)

- Demeczky Jenő 2008. Terminológia a szoftveriparban. *Magyar Terminológia* 1 (2), 189–204.
- Lesznyák Ágnes 2010. Az európai uniós intézmények terminológiai adatbázisa: a IATE. *Magyar Terminológia* 3 (2), 161–182.
- Tamás Dóra 2009. A trieszti TERMit adatbázis vizsgálata. *Magyar Terminológia* 2 (2), 213–238.
- Tamás Dóra 2012. Legyünk kreatívak: milyen is az igazi terminológiai adatbázis? *Fordítástudomány* XIV (1), 5–20.

- Wright, S. E. 1997. Representation of Concept Systems. In: Wright, S. E. – Budin, G. *Handbook of Terminology Management*, Vol. 1., Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. 89–97.
- Wright, S. E. 2001. Data Categories for Terminology Management. In: Wright, S. E. – Budin, G. *Handbook of Terminology Management* Vol. 2., Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. 552–571.
- EAFT (European Association for Terminology): <http://www.eaft-aet.net/>
- Infoterm: <http://www.infoterm.info/>
- TermNET: <http://termnet.org>

11. Szabványosítás és minőségirányítás

- Bölcsei Andrea 2010. A szabványosítás online vetülete: angol nyelvű webhelyek. *Magyar Terminológia* 3 (1), 21–40.
- Galinski, Christian – Weissinger, Reinhard 2010. Terminológiai szabványosítás és fordítási szabványok. (Fordította: B. Papp Eszter). *Magyar Terminológia* 3 (1), 8–20.
- MSZ EN ISO 9000: 2005 – Minőségirányítási rendszerek. Alapok és szótár (ISO 9000:2005)
- MSZ EN ISO 9001: 2009 – Minőségirányítási rendszerek. Követelmények (ISO 9001:2008)
- ANSI: *StandardsLearn Portal* = www.StandardsLearn.org/
- ASTM International: *The Handbook of Standardization. A Guide to Understanding Standards Development Today.* = <http://www.astm.org/NEWS/handbook02/images/Handbook02.pdf>
- BSI British Standards: *BSI Education* = <http://www.bsieducation.org/Education/default.php>
- European Committee for Standardization = <http://www.cen.eu/cenorm/homepage.htm>
- International Electrotechnical Commission = <http://www.iec.ch>
- International Organization for Standardization = <http://www.iso.org>

12. Terminológiai szabványosítás és terminológiai harmonizáció (elmélet és gyakorlat)

- Fóris Ágota – Sermann Eszter 2010. A terminológiai szabványosítás és a terminológiai harmonizáció. *Magyar Terminológia* 3 (1), 41–54.
- Galinski, Christian – Weissinger, Reinhard 2010. Terminológiai szabványosítás és fordítási szabványok. (Fordította: B. Papp Eszter). *Magyar Terminológia* 3 (1), 8–20.
- Pónyai György 2010. Szabványosítás és terminológia. *Magyar Terminológia* 3 (1), 3–7.
- Sager, Juan C. 1998/2001. Terminology standardization. In: Baker, Mona (ed.) *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. 255–258.

13. Infokommunikációs technológiák (IKT) és dokumentáció (alkalmazói szinten). Adatbáziskezelés. Fogalomalapú információkezelés.

- Hernandez, Michael J. 2004. *Adatbázis-tervezés. A relációs adatbázisok alapjairól földi halandóknak.* Budapest: Kiskapu.
- Ovens, Michael 2006. *The Definitive Guide to SQLite.* New York: Apress.
- Meloni, Julie C. 2003. *Tanuljuk meg a MySQL használatát.* Budapest: Kiskapu.
- Szöts Miklós – Simonyi András 2009. A jól szerkesztett ontológiákról. In: Tanács Attila – Szauter Dóra – Vincze Veronika (szerk.) *MSZNY 2009. Magyar Számítógépes Nyelvészeti Konferencia.* Szeged: JATEPress. 162–172.

- Miháltz, Márton – Hatvani, Csaba – Kuti, Judit – Szarvas, György – Csirik, János – Prószekey, Gábor – Váradi, Tamás 2008. Methods and Results of the Hungarian WordNet Project. In: *Proceedings of The Fourth Global WordNet Conference*. Szeged, Hungary. 311–321.
- Introduction to the Project. Frame Development. In: Josef Ruppenhofer – Michael Ellsworth – Miriam R. L. Petruck – Christopher R. Johnson – Jan Scheffczyk 2011. *FrameNet II: Extended Theory and Practice*. Technical Report, Berkeley: ICSI. 5–15. <http://framenet.icsi.berkeley.edu>
- Introduction to text mining. In: Ronen Feldman – James Sanger 2007. *The Text Mining Handbook. Advanced Approaches in Analyzing Unstructured Data*. Cambridge: Cambridge University Press. 1–13.
- Bevezetés. In: Jiawei Han – Micheline Kamber 2004. *Adatbányászat. Konceptiók és technikák*. Budapest: Panem Kiadó. 23–56.
- Szövegbányász-szoftverek bemutatása. In: Tikk Domonkos (szerk.) 2007. *Szövegbányászat*. Budapest: Typotex, 250–269.
- Tartalomkeresés webdokumentumokban In: Tikk Domonkos (szerk.) 2007. *Szövegbányászat*. Budapest: Typotex, 176–217.

14. Terminológia és fordítás

- Albert Sándor 2003. *Fordítás és filozófia*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Fóris Ágota 2003. *Hat terminológia lecke*. Pécs: Lexikográfia Kiadó.
- Hartley, Tony 2009. Technology and translation. In: Munday, Jeremy (ed.) *The Routledge Companion to Translation Studies*. London/New York: Routledge, 106–128.
- Kis Balázs – Mohácsi-Gorove Anna 2008. *A fordító számítógépe*. Bicske: Szak Kiadó.
- Klaudy Kinga 2004. *Bevezetés a fordítás elméletébe*. Budapest: Scholastica.
- Klaudy Kinga 2007. *Nyelv és fordítás*. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
- Tamás Dóra 2012. Az országspecifikus gazdasági-jogi terminusok megjelenítési lehetőségeiről a fordítói segédeszközökben. In: Pintér Tibor – Pődör Dóra – P. Márkus Katalin (szerk.) *Szavak pásztora*. Budapest: Grimm Kiadó. 252–269.

15. A terminológiai kutatás elméleti alapjai és módszerei

- Bañcerowski Janusz 2001. A nyelvtudomány paradigmái. *Magyar Nyelvőr* 125 (1), 1–29.
- Cabré (Castellví), M. Teresa 2009. A terminológia elméletei. Leírás (deskripció), előírás (preskripció) és magyarázat (Fordította: B. Papp Eszter). *Magyar Terminológia* 1 (1), 11–42.
- Fóris Ágota 2005. *Hat terminológia lecke*. Pécs: Lexikográfia Kiadó. <http://mek.oszk.hu/09200/09278/>
- Fóris Ágota 2008. *Kutatásról nyelvészeknek. Bevezetés a tudományos kutatás módszertanába*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Fóris Ágota 2009. A terminus háromdimenziós vektormodellje. *Magyar Terminológia* 2 (1), 31–45.
- Gyurgyák János 2005. *Szerzők és szerkesztők kézikönyve*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Tamás Dóra 2012. Az országspecifikus gazdasági-jogi terminusok megjelenítési lehetőségeiről a fordítói segédeszközökben. In: Pintér Tibor – Pődör Dóra – P. Márkus Katalin (szerk.) *Szavak pásztora*. Grimm Kiadó, Budapest. 252–269.